

Збірник наукових матеріалів
XXXVII Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
el-conf.com.ua

«НАУКОВІ ПІДСУМКИ 2019 РОКУ»

09 грудня 2019 року

Частина 1

м. Вінниця

Наукові підсумки 2019 року, XXXVII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція. – м. Вінниця, 09 грудня 2019 року. – Ч.1, с. 88.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей XXXVII Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Наукові підсумки 2019 року», 09 грудня 2019 року, які оприлюднені на інтернет-сторінці el-conf.com.ua

Адреса оргкомітету:
21018, Україна, м. Вінниця, а/с 5088
e-mail: el-conf@ukr.net

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Відоменко О.І.,

доцент кафедри економіки і права

Національний університет харчових технологій

м.Київ, Україна

Говорячи про систему фінансово-економічної безпеки підприємства, регіону, країни (чи, навіть, про національну безпеку), слід надзвичайно серйозну увагу приділяти її психологічній складовій (так як, остання, присутня у різних елементах цієї системи). У ринковому середовищі економічні об'єкти, і економіка як система відносин, і без того функціонують в умовах невизначеності (постійного ризику). У той же час, оскільки, саме люди задіяні в усіх ланках цією системою, процес управління нею перетворюється з об'єктивного на суб'єктивний. Людськими рухаються потреби, мотиви, емоції, духовні цінності тощо. Тому, якість реалізації поставлених завдань і зміцнення системи безпеки, напряду залежить від правильно побудованої психологічної стратегії.

Оскільки дана тема широко проявляється у різних сферах, розглянемо психологічну складову фінансово-економічної безпеки лише підприємства.

Як зазначав Г.В. Ложкін та ін. [1], головна мета економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне і максимально ефективне функціонування зараз і високий потенціал у майбутньому.

До основних функціональних цілей фінансово-економічної безпеки підприємства відносять:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи, фінансової стійкості і незалежності підприємства;
- забезпечення технологічної незалежності і досягнення високої конкурентоспроможності та технічного потенціалу того чи іншого суб'єкта господарювання;
- досягнення високої ефективності менеджменту, оптимальної й ефективної організаційної структури управління підприємством;

- мінімізацію руйнівної дії результатів виробничо-господарської діяльності на стан навколишнього середовища;
- якісну правова захищеність усіх аспектів діяльності підприємства;
- забезпечення захисту інформаційного поля, комерційної таємниці та досягнення необхідного рівня інформаційного забезпечення роботи всіх підрозділів і відділів організації;
- ефективну організацію безпеки персоналу підприємства, його капіталу і майна, а також комерційних інтересів [2, с.68].

Можемо виділити наступні аспекти, в яких психологічна складова прямо чи опосередковано впливає на фінансово-економічну безпеку підприємства:

1. Психічні властивості працівника.
2. Психологічний клімат в колективі.
3. Психологічні стосунки з клієнтами.
4. Психологія реклами, створення іміджу, запобігання чорного піару та дезінформації.
5. Психологія взаємодії з партнерами та протидії конкурентам.
6. Психологічні знання в сфері побудови стратегій організації та ведення інноваційної політики.
7. Психологія, як інструмент безпеки задля протидії корупції, рейдерству, шантажу тощо.

Наведений вище список є далеко неповним, але він дозволяє зрозуміти, яку вагому роль відіграє психологія в діяльності фірми, і як вона міцно переплетена з різними елементами фінансово-економічної безпеки організації.

Дамо більш розвернуту характеристику, декількох з вищевказаних психологічних аспектів і пояснимо, яку роль вони відіграють в економічній безпеці компанії.

Психічні властивості працівника. Розглядаючи психічні властивості працівника, можна їх умовно поділити на сталі та ситуативні. До сталих (сформованих), які якщо і міняються, то дуже незначно і повільно, відносять:

- довготривалі цілі, потреби, мотивації;
- риси характеру та ціннісні орієнтації;

- самооцінка;
- когнітивні здібності, такі як пам'ять, увага, мислення, рівень інтелекту;
- творчі здібності та критичність мислення;
- комунікативні здібності та стратегії взаємодії з оточуючими;
- знання та навички (мають також психологічну складову);
- волева сфера, стресостійкість та працездатність.

До ситуативних (тимчасових), які можуть змінюватися під впливом обставин, можна віднести:

- проміжні цілі та ситуативні наявні потреби;
- емоційний стан (емоційний інтелект);
- наявність особистісних проблем;
- стан здоров'я.

Але, цей поділ на сталі та ситуативні, є умовним, оскільки в дійсності, вони взаємопов'язані. Наприклад, якщо людина погано себе почуває або емоційно збуджена чи пригнічена, це буде мати відображення і на її пам'яті, увазі, ефективності роботи. Вона може наробити помилок або прийняти неправильні рішення, які відобразяться на безпеці підприємства. Або, маючи певні проблеми, людина може стати схильною до вчинення злочину проти корпорації (корупція, крадіжки, шпіонаж, нанесення будь-якої прямої чи опосередкованої шкоди підприємству).

Психологічний клімат у колективі. Психологічний клімат у колективі має великий вплив не лише на продуктивність праці, а й на відданість працівників корпоративним цілям та захисту інтересів підприємства. Ефективна діяльність, це вагома складова економічної безпеки підприємства, так як вона забезпечує виживання фірми на ринку і отримання прибутку. Але з точки зору безпеки також важливим є і те, наскільки працівники зацікавлені в зміцненні та розвитку підприємства в цілому.

Тут на перший план виступає вміння правильно організувати персонал, створити умови для ефективної ділової взаємодії та взаємодопомоги, перетворити окремих людей пов'язаних, у більшості випадків, лише метою отримання

заробітної плати, на справжній колектив (так би мовити, «єдиний ефективно організований організм»). І, важливим стає не лише наскільки корпорація може довіряти працівнику, але і те, наскільки працівник може довіряти корпорації, в якій він працює (так як це взаємопов'язаний інтерес з точки зору фінансово-економічної безпеки підприємства). Від цього залежить, чи буде людина відверта, чи повідомить вчасно про ділову проблему, чи не побоїться взяти на себе відповідальність, чи буде працювати "з душею" на благо компанії тощо.

Як бачимо, без психологічних знань вмінь та навичок тут не обійтись. Робота з персоналом, це довготривала, кропітка і динамічна праця. Нехтуючи створенням сприятливого ділового клімату в колективі, керівництво компанії створює "дірки" в системі фінансово-економічної безпеки, тим самим піддаючи загрози діяльність організації.

Треба пам'ятати, що людський ресурс – це один із наріжних каменів, на якому тримається діяльність будь-якого підприємства.

Психологічні стосунки з клієнтами. Оскільки, фінансово-економічна безпека підприємства розглядається також як здатність організації або структури захиститися від фінансових втрат та втрати довіри клієнтів. То, зрозумілою стає теза про те, що клієнти виступають основним елементом підприємницької діяльності: через них поступають гроші, і як наслідок реалізовується головна мета бізнесу – отримання прибутку. Тому, важливою задачею організації є не тільки збереження наявної клієнтури, а й її потенційне розширення.

Кожен клієнт, це людина зі своїм характером та потребами, і до кожного треба знайти персональний підхід. І в цьому питанні також не обійтись без психологічних знань. Нині доволі багато уваги приділяється психології продаж, і це не дивно. Клієнт, будь то окремий споживач чи суб'єкт підприємницької діяльності, повинен захотіти вкласти свої гроші в товар чи послугу, залишитися задоволеним і захотіти, при необхідності, звернутися знову саме до цієї компанії. Тобто, задача полягає у створенні умов для довготривалої співпраці, і як наслідок – більшої економічної захищеності організації.

Створення позитивного іміджу компанії починається зі стосунків із клієнтом. Замовляючи товар чи послугу, клієнт очікує якісного результату і в зазначений термін. Дуже цінуються чесні та прозорі відносини, які формують у клієнта відчуття безпеки. Якщо, бізнес-операція пройшла без проблем, клієнт отримав те, на що очікував, то він залишається задоволеним, у нього формується довіра до компанії. Крім того, що у нього залишиться бажання і надалі співпрацювати, не виключено, що він приведе за собою нових клієнтів, спрацює ефект "сарафанної реклами". Без певної психологічної підготовки, важко чітко з'ясувати потреби клієнта, щоб запевнити в тому, що компанія зможе оптимально вирішити його проблему та замотивувати до здійснення економічної дії.

Існує небезпечна сторона взаємостосунків організації із клієнтами. Структура економічних злочинів, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією та партнерством досить різноманітна. Так, міжнародна консалтингова компанія PwC [3], у своєму аналізі з огляду економічних злочинів виділяє компанії, які:

- 1) періодично страждають від недобросовісної конкуренції;
- 2) регулярно у своїй діяльності зіштовхуються з шахрайством у сфері стосунків з клієнтами (покупцями);
- 3) найсуттєвішими загрозами своєї діяльності вважають недобросовісну поведінку посередників і постачальників.

Це ще раз підтверджує важливість набуття фахівцями з фінансово-економічної безпеки психологічних знань та компетентностей, таких як:

- 1) вміння створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- 2) формування та демонстрація лідерських якостей;
- 3) здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом тощо.

Серед загроз та дестабілізуючих факторів, які впливають на безпеку підприємства, можна виділити:

- дії чи бездіяльність працівників, які можуть суперечити інтересам компанії, що можуть бути причиною негативних економічних наслідків;

- втрата ділового іміджу підприємства або його репутації в середовищі бізнесу;
- негаразди у відносинах з партнерами, реальними чи потенційними та клієнтами;
- конфліктні ситуації з конкурентами;
- рекет, шантаж, експропріація;
- шахрайство.

Аналізуючи вищенаведене, можна з упевненістю зазначити, що окрім економічних, юридичних та управлінських знань, фахівцям з фінансово-економічної безпеки підприємства, також потрібна певна психологічна підготовка. Вона допоможе в попередженні економічних злочинів, а також безпосередньо у процесі вирішення питань, пов'язаних з фінансово-економічною безпекою суб'єктів підприємницької діяльності.

Література:

1. Ложкін Г. В. Економічна психологія : навч. пос. / Г. В. Ложкін, В. В. Спасенніков, В. Л. Комаровська. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 304с.
2. Ставицький О.В. Забезпечення економічної безпеки підприємства в умовах глобалізації / О. В. Ставицький, А. А. Ткаченко // Економіка та управління підприємствами. – 2018. – Вип. 19. – С.363-366.
3. Всесвітній огляд економічних злочинів [Електронний ресурс] // Сайт міжнародної консалтингової агенції PwC. – Режим доступу: <https://www.pwc.com/>